

○ *FORSE PRIJSSTIJGINGEN OP DE RONDHOUTMARKT*

Er wordt op dit moment volop gesproken over de stijgende rondhoutprijzen. Zo ving Probos het volgende citaat van een houthandelaar op “Bij elke volgende houtverkoop zijn de prijzen weer hoger.” Dit Bosbericht geeft de resultaten van het jaarlijkse onderzoek onder alle rondhoutverwerkende bedrijven in Nederland en gaat dieper in op de oorzaken van het stijgen van de rondhoutprijzen.

FORSE PRIJSSTIJGINGEN OP DE RONDHOUTMARKT

Stijgende houtprijzen

Het valt niet te negeren dat de rondhoutprijzen in 2006 fors zijn gestegen. Gemiddeld zijn de rondhoutprijzen sinds 2005 15 á 20% gestegen, maar voor bepaalde sortimenten ligt de prijsstijging zelfs nog hoger. Zo wordt voor vezelhout tot 35% meer betaald en zijn de prijzen voor chips voor de productie van papier zelfs met zo'n 40% gestegen. Deze prijsstijgingen worden door een aantal factoren bepaald, zowel op mondiaal niveau als op meer regionale schaal.

Grote(re) verwerkende capaciteit

De grote vraag naar rondhout en dan met name zaaghout in Europa, in combinatie met een beperkt oogstvolume, is de belangrijkste oorzaak voor de stijging van de rondhoutprijs in Europa. Deze grote vraag is het gevolg van een forse uitbreiding van de zaagcapaciteit in met name Duitsland. Het huidige oogstniveau in Europa is te laag om aan deze grote vraag te kunnen voldoen en daarnaast is de beschikbaarheid van rondhout uit bijvoorbeeld de Baltische Staten, Polen en de Tsjechische republiek vermindert, omdat ook in deze landen de verwerkende capaciteit is toegenomen. Het huidige (te lage) oogstniveau in Europa heeft niet alleen te maken met gebrek aan bereidheid van de boseigenaar om hout te

oogsten, maar bijvoorbeeld ook klimatologische omstandigheden (nat najaar, winter met extreme sneeuwval, overstromingen in centraal Europa) en belastingmaatregelen zoals in Finland (pas als gekapt wordt, wordt belasting geheven) spelen hierin een rol.

Energiehout

De aanwending van houtige biomassa voor het opwekken van duurzame energie is een ander factor die de rondhoutprijs beïnvloedt. Dit is niet zo zeer te merken op de Nederlandse markt, maar wel op de Europese markt waar een sterke concurrentie ontstaat tussen de duurzame energie sector en de traditionele verwerkers van vezelhout, de pulp- en platenindustrie. In met name Duitsland en België zien traditionele verwerkers de opkomst van het gebruik van biomassa voor de productie van energie dan ook als een bedreiging. Door de stijgende olieprijsen zijn de transport- en energiekosten hoger geworden met als gevolg dat de grondstof van minder ver gehaald kan worden, waardoor de concurrentie om de grondstoffen op de lokale markt is verhevigd. Het is maar de vraag of bedrijven in de pulp en platenindustrie deze prijsstijgingen en de hoge energiekosten kunnen doorberekenen naar hun klanten én of zij dus in staat zullen zijn om allemaal het hoofd boven water te houden.

Een negatief gevolg van deze concurrentie om vezelhout is dat er wordt uitgeweken naar sortimenten die in eerste instantie niet als vezelhout werden beschouwd, maar die nu vanwege de geringe beschikbaarheid van grondstof wel als vezelhout worden ingekocht. Het gevolg hiervan is dat er minder zaaghout uit de lagere kwaliteitsklassen beschikbaar is voor zagerijen.

Op wereldschaal

Op mondiaal niveau is er een grote vraag naar hout en houtproducten. Met name in China en India stijgt de houtconsumptie snel (zie ook Bosberichten nr. 4 2004 en nr. 2 2005). De Aziatische houtproductie wordt daardoor steeds meer in eigen regio verbruikt, bijvoorbeeld tropisch hardhout en uit Oost-Rusland afkomstig naaldhout stammen, maar China importeert ook in toenemende mate loofhout stammen uit Noord Amerika en kwaliteitshout uit Europa (bv. fineerhout), hetgeen hogere prijzen voor deze sortimenten in deze gebieden tot gevolg heeft. Het geïmporteerde rondhout wordt in China omgezet in producten die tegen een lage prijs op de Europese markt worden gebracht. Hetzelfde gebeurt nu ook in Vietnam en in het zich snel ontwikkelende India.

De invloed van China op de wereldhoutmarkt stijgt snel, maar de directe invloed van China op de Nederlandse rondhoutmarkt is echter gering. Alleen op het gebied van het loofhout zal enige invloed merkbaar zijn. In 2005 is er volgens het CBS 3705 m³ populier, eiken en beuken rechtstreeks vanuit Nederland naar China geëxporteerd. Waarschijnlijk betreft het hier fineerhout en kwaliteit zaaghout.

De cijfers over 2005

Elk jaar stuurt Probos een enquête naar alle Nederlandse rondhoutverwerkende bedrijven en rondhout exporteurs. Dit jaar zijn in totaal 119 rondhoutverwerkende bedrijven en 15 exporteurs geënquêteerd. Van de 119 benaderde rondhoutverwerkers hebben 3 zagerijen en 1 verduurzamer aangegeven dat zij hun activiteiten hebben gestaakt. Van de Nederlandse exporteurs heeft één bedrijf aangegeven dat haar activiteiten onderdeel zijn geworden van een ander bedrijf. De

volumes in dit bosbericht zijn allemaal gegeven in m³ werkhout met schors.

Rondhout verwerking in Nederland

De rondhoutverwerkende bedrijven hebben vorig jaar 855.000 m³ rondhout verwerkt. Dat is 2% meer dan in 2004. Tweederde van het verwerkte rondhout kwam uit het Nederlandse bos. De stijging in de rondhoutverwerking is voor een groot deel toe te schrijven aan de zagerijen (tabel 1).

Zagerijen

De zagerijen verwerkten vorig jaar 71% van het verwerkte rondhout in Nederland, namelijk 605.000 m³ een stijging van 2% ten opzichte van het afgelopen jaar. Dit is het derde jaar op rij dat dit volume is toegenomen. In 2002 bereikte het volume hout dat werd verwerkt door de zagerijen een dieptepunt met een volume van 543.000 m³, maar sindsdien groeit het volume weer gestaag. Deze stijging komt overigens volledig voor rekening van de groep bedrijven die meer dan 25.000 m³ hout verwerken. Gezamenlijk verwerkten deze bedrijven 72% van het door de zagerijen verwerkte rondhout.

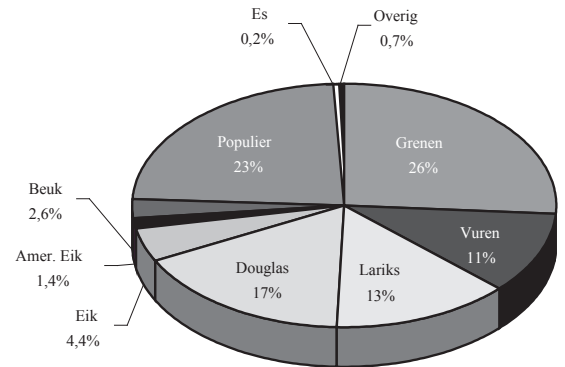
Bijna driekwart (72%) van het door de zagerijen verwerkte rondhout is afkomstig uit het Nederlandse bos. Ten opzichte van 2004 is

dit een toename van 6% en ten opzichte van 2003 zelfs een toename van 10%.

Grenen en populieren blijven de belangrijkste soorten voor de Nederlandse zagerijen. Figuur 1 laat zien dat 49% van het totale verbruik van de rondhoutzagerijen uit deze 2 soorten bestaat met respectievelijke 26% en 23% van het zaaghoutaandeel, gevolgd door douglas, lariks en vuren. Het is te verwachten dat het aandeel populier in 2006 zal afnemen, omdat Den Doelder Hout in Axel, een voor Nederlandse begrippen grote verwerker van populieren, is gestopt met het verwerken van rondhout en nu alleen nog gezaagd hout inkoop voor de palletproductie.

Papier- en kartonfabrikanten

De twee papier- en kartonfabrikanten in Nederland die rondhout verwerken hebben in 2005 in totaal 119.000 m³ rondhout verwerkt. Dat is bijna 17.000 m³ minder (-13%) dan in 2004. In 2004 voorspelde Probos nog dat de rondhoutverwerking door de papierproducenten zich in 2005 weer enigszins zou herstellen, omdat de productie bij een van beide producenten in 2004 een tijd stil had gelegen door een brand. De rondhoutverwerking door deze producent is wel iets toegenomen, maar

Figuur 1 – Verbruik zagerijen naar houtsoort in 2005
(totaal = 605.000 m³ met schors)

ligt niet meer op het niveau van voor de brand. Dit is te verklaren door het feit dat ook deze producent is overgegaan op het verwerken van een groter volume chips in plaats van rondhout. De andere fabrikant is inmiddels volledig overgestapt naar de verwerking van enkel alleen vuren en verwerkt daarnaast een groot volume chips in plaats van rondhout. Wanneer wordt gekeken naar de trend in het gebruik van chips door de papier- en kartonproducenten dan blijkt dat het gebruik van chips sinds 1999 met 58% is gestegen en inmiddels een niveau heeft bereikt van 230.000 m³ rondhout equivalent met schors.

Houtsoorten

Populier en vuren zijn de belangrijkste houtsoorten voor de Nederlandse rondhoutverwerkende industrie met respectievelijk een aandeel van 26% (218.000 m³) en 24% (206.000 m³), gevolgd door grenen met een aandeel van 19%. Populier wordt met name gebruikt als zaaghout (65%) en voor de productie van karton (30%). Het meeste vuren wordt gebruikt als zaaghout (32%) of voor de productie van papier (26%); de overige 42% van het vuren is paalhout. Douglas en lariks komen met 111.000 m³ en 87.000 m³ als nummer 4 en 5 op de lijst van

Tabel 1. Nederlandse rondhoutverwerkende industrie in 2005 -
(x 1000 m³ met schors)

Sector	Verbruik	Verbruik	Inkoop Nederland	Aantal bedrijven
	2004	2005	2005	2005
Zagerijen	593	605	436	77
Klommenmakers	13	14	13	15
Papier/kartonfabrikanten	136	119	82	2
Plaatfabrikanten	*	*	*	1
Palenfabrikanten	94	111	39	21

* Geen verbruik opgegeven i.v.m. herleidbaarheid tot individuele bedrijven.

meest gebruikte soorten, maar deze soorten blijven een belangrijke inkomstenbron voor de Nederlandse bouseigenaren. Van het verwerkte volume douglas komt maar liefst 94% uit het Nederlandse bos en van lariks 87%. Het meeste (93%) douglas en lariks wordt toegepast als zaaghout. Wat opvalt is het grote aandeel grenen dat in 2005 is verwerkt uit het Nederlandse bos. Was dit aandeel in 2004 slechts 64% in 2005 is dit aandeel toegenomen naar 81%. Dit komt volledig voor rekening van de zagerijen die in 2005 37.000 m³ meer Nederlands grenen hebben verwerkt.

Rondhoutexport

De totale Nederlandse export van niet-tropisch rondhout bedroeg in 2005 ongeveer 525.000 m³ (tabel 2). Dit is een lichte daling ten opzichte van 2004 (-2%), die voor rekening komt van het vezelhout (-7%). Grenen, douglas en lariks zijn de belangrijkste soorten voor de rondhoutexport (figuur 2). Deze export bestaat uit rondhout dat afkomstig is uit het Nederlandse bos en rondhout dat in het buitenland is ingekocht. Wat dit jaar opvalt is de toename van het aandeel uit het Nederlandse bos afkomstige hout was dit in 2004 nog 71% inmiddels is dit toegenomen tot 81%.

Tabel 2. Nederlandse rondhout-export per sortiment - (x 1000 m³ met schors)

	2004	2005
Zagerijhout	138	148
Fineerhout	7	10
Vezelhout	394	368
Paalhout	0	0,3
Totaal	539	525

Verbruik Nederlands hout

Het is nu natuurlijk de vraag of de sterk gestegen rondhoutprijzen ook al in 2005 tot gevolg hebben gehad dat bouseigenaren meer zijn gaan oogsten. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) doet elk jaar onderzoek naar de bedrijfsuitkomsten van particuliere bouseigenaren. De voorlopige cijfers over 2005 laten zien dat de geënquêteerde particuliere bouseigenaren in 2005 1,3 m³/ha meer hout hebben geoogst in vergelijking met de gemiddelde oogst in de drie voorgaande jaren. Deze toename in de oogst komt overeen met ongeveer 65.000 m³ rondhout.

Ook BIS laat een stijging van de houtoogst zien. De totale door de rondhoutverwerkende industrie verbruikte en de geëxporteerde hoeveelheid rondhout uit het Nederlandse bos bedroeg in 2005 995.000 m³. Dit is een toename van 10% ten opzichte van de twee voorgaande jaren. Zagerijhout is met 54% het belangrijkste door het Nederlandse bos geleverde sortiment, gevolgd door vezelhout met een aandeel van 41%. Grenen is de belangrijkste houtsoort uit het Nederlandse bos met een aandeel van 28% in het totaal. Gevolgd door respectievelijk douglas, populier, lariks en vuren.

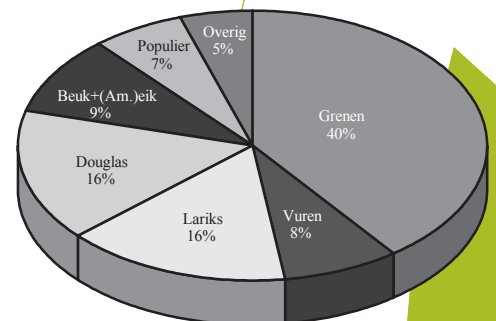
Het is natuurlijk de vraag of de oogst in 2006 op dit niveau blijft of misschien zelfs nog verder stijgt als gevolg van de gestegen rondhoutprijzen. De gestegen rondhoutprijzen hebben in ieder geval wel tot gevolg dat bepaalde dunningen die tot voor kort als onrendabel werden gezien op dit moment wel kosteloos of zelfs rendabel worden uitgevoerd. Dit is natuurlijk goed nieuws voor de bouseigenaar, de ontwikkeling van het bos en nu en in de toekomst ook voor de houtverwerkende industrie. Dat laatste natuurlijk

alleen als deze hogere houtprijzen kunnen worden doorberekend aan de consument en er geen substitutie naar andere materialen op zal treden. Gelukkig zijn de prijzen van vrijwel alle grondstoffen fors gestegen.

Conclusie

De BIS-enquête laat dit jaar geen verrassende resultaten zien. Een lichte stijging in de totale hoeveelheid verwerkt hout, die vooral voor rekening komt van de zagerijen. Wat wel opvalt is dat het aandeel hout dat afkomstig is uit het Nederlandse bos toeneemt onder invloed van de gestegen houtoogst. Te verwachten valt dat de stijgende rondhoutprijzen tot gevolg hebben dat het oogstvolume in het Nederlandse bos maar ook in de rest van Europa toeneemt, hetgeen een prijsdempend effect kan hebben. Verwacht mag worden dat vraag en aanbod op termijn weer in evenwicht komen, maar experts verwachten dat de prijsstijgingen nog tot ver in 2007 zullen doorzetten.

Jan Oldenburger

Figuur 2 - Export rondhout naar houtsoort in 2005 (totaal = 525.000 m³ met schors)